

Управляващите замислят избор на нов състав на Комисията по досиетата

Написано от Христо Христов
Петък, 18 Декември 2020 14:28

В края на 44-то Народно събрание управляващото мнозинство предприема опит за избор на нов състав на Комисията по досиетата.

Това стана ясно, след като в четвъртък (17 декември 2020 г.) народни представители от ГЕРБ и „Обединени патриоти“ внесоха в парламента законопроект за изменение и допълнение на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, известен като закона за досиетата.

Промените са в две посоки. С първата се предлага съставът на Комисията по досиетата да се редуцира от 9 на 5 членове, включително председател и зам.-председател.

В мотивите на законопроекта се подчертава, че с него „заявяваме категоричната си позиция, че Комисията трябва да продължи своята дейност“.

Като аргумент за намаляването на членовете на Комисията е посочено, че „подобен състав според действащото законодателство имат други независими държавни органи, които осъществяват държавната политика в определени сфери“.

Управляващите замислят избор на нов състав на Комисията по досиетата

Написано от Христо Христов
Петък, 18 Декември 2020 14:28

Промяната на броя на членовете на Комисията обаче е обвързан с избора на нов неин състав. В законопроекта се предвижда в едномесечен срок от влизането на поправките в сила Народното събрание да избере петте членове на Комисията. До избора им стария състав изпълнява своите правомощия.

На практика това означава, че ако поправките минат бързо планът на управляващите е този парламент да направи избора на новия състав.

Как и с каква цел бе създадена Комисията по досиетата

Комисията по досиетата бе създадена като независим държавен орган с приетия с рядък политически консенсус закон за досиетата през декември 2006 г. Нейният първи състав бе избран от 40-то Народно събрание през април 2007 г.

Тогава парламентарните политически сили се договориха за максимално широк състав на Комисията, именно от 9 членове, за да се гарантира пред обществото обективност и прозрачност при процеса на разкриването на сътрудниците на тоталитарните комунистически служби.

По закон нито една парламентарно представена политическа партия не може да има мнозинство в Комисията. Избраните първоначално членове могат да бъдат избрани само за още един мандат.

В първия състав на Комисията нейни членове станаха представители, излъчени от БСП, ДПС, НДСВ, „Демократи за силна България“ и коалицията Български народен съюз (БЗНС – Народен съюз, ВМРО и Съюз на свободните демократи).

За председател на Комисията по досиетата бе избран депутата от БСП Евтим Костадинов.

Управляващите замислят избор на нов състав на Комисията по досиетата

Написано от Христо Христов
Петък, 18 Декември 2020 14:28

През 2012 г., по време на управлението на ГЕРБ, след изтичането на 5-годишния мандат 41-то Народно събрание избра втория състав на Комисията, като Евтим Костадинов получи висока оценка и бе избран отново за председател.

В новия състав на Комисията влязоха представители на ГЕРБ, БСП, ДПС и „Синята коалиция“.

Какво става когато няма публично обсъждане?

През септември 2017 г., няколко месеца след изтичането на втория мандат на Комисията, от ГЕРБ обявиха намерението за издигнат кандидатурата за председател на Комисията на избрания същата година за депутат от ГЕРБ Антон Тодоров.

Лансирането на името му предизвика негативни обществени реакции и това доведе до оттегляне на кандидатурата (малко по-късно Тодоров подаде и оставка като депутат, след като отпрати заплахи за уволнение в ефир към водещ на Нова телевизия).

За да демонстрира тогава, че се вслушва в общественото мнение по темата за досиетата и избора на бъдещ състав на Комисията по досиетата, от ГЕРБ излязоха със специална декларация, с която декларираха, че отменят започнатата от парламента процедура по издигането на номинации за членове на Комисията.

А след това от партията на Борисов съвместно с фондация „Контрад Аденауер“ организираха кръгла маса в парламента, на която бяха поканени общественици, експерти, изследователи и представители на различни неправителствени организации, за да се чуе тяхното мнение.

Тогава, през октомври 2017 г., от ГЕРБ декларираха, че Комисията ще продължи да функционира, а бъдещият избор на нов състав ще протече при широко обществено обсъждане. Процедура за нови номинации обаче така и не бяха направени, за да се стигне до сегашния законопроект на ГЕРБ и „Обединени патриоти“.

В момента Комисията по досиетата работи в 7-членен състав. През 2014 г. Орхан Исмаилов беше избран за зам.-министър на отбраната и напусна Комисията като неин член, а през 2016 г. Народното събрание прекрати мандата на друг член на Комисията – Апостол Димитров. Парламентът не е попълнил състава на Комисията на мястото на двамата.

Въпреки постоянните атаки срещу закона за досиетата и Комисията за изминалите 12 години тя разкри над 14 000 сътрудници на тоталитарните комунистически служби, изгради един от най-модерните архиви в Източна Европа и в него събра огромното документално наследство на репресивния апарат на БКП, издаде над 50 документални сборници и е инициатор на десетки инициативи.

Интересното е, че през 2017 г. един от лидерите на „Патриотите“ – председателят на ВМРО Красимир Каракачанов публично заяви, че е против съществуването на Комисията по досиетата. „Отдавна съм казал, че Комисията по досиетата е изключително излишна вече“, заяви тогава той.

Отявленият противник на Комисията е известен не само като политик, но и като агент на бившето Шесто управление на ДС за борба с идеологическата диверсия, което до голяма степен обяснява и позицията му.

Поправки, които се пресекат опитите за противоречива съдебна практика

Втората част от предлаганите в законопроекта на ГЕРБ и „Обединени патриоти“ поправки в закона за досиетата се отнасят до текстове, свързани с повторното и последващо огласяване от Комисията по досиетата на вече обявени сътрудници на ДС или разузнавателните служби на БНА, но в качеството на заемани от тях други ръководни длъжност или ръководна длъжност, за която кандидатстват.

Както desebg.com информира многократно, през последните няколко години Върховният административен съд допусна създаването на противоречива съдебна

Управляващите замислят избор на нов състав на Комисията по досиетата

Написано от Христо Христов
Петък, 18 Декември 2020 14:28

практика, като някои съдии прокарват становището, че повторното огласяване трябва да става само при наличието на нови доказателства за сътрудничество, което води до изкривяване на първоначалния замисъл на законодателя, а именно, че обществото трябва да знае какви ръководни длъжности през прехода са заемали или сътрудниците на репресивния апарат на БКП.

Неотдавна Общото събрание на ВАС разгледа проблема за противоречивата си съдебна практика по дела срещу решения на Комисията, след като миналата година беше сезирана за това от тогавашния главен прокурор Сотир Цацаров. ВАС обаче все още не се е произнесъл и с тази законодателна поправка се гарантира избягването на изненади от ВАС.

Вносителите се аргументират, че с поправките се цели „прецизирането на съществуващата нормативна уредба“.

Сред подписалите законопроекта за изменение и допълнение на закона за досиетата изпъкват имената на Красимир Ципов, зам.-председател на парламентарната група на ГЕРБ и член на Комисията по вътрешна сигурност и обществен ред, неговите съпартийци Валентин Радев и Пламен Нунев – също членове на Комисията по вътрешна сигурност и обществен ред, както и депутатите от ГЕРБ Константин Попов, Станислав Стоянов, Делян Димитров, Таня Петрова и др.

Под законопроекта се е подписал и Христиан Митев, секретар на Парламентарната група на „Обединени патриоти“.